

Zichtbaar resultaat

Zorginstellingen moeten steeds duidelijker zijn over de inhoud van hun zorgaanbod en over de opbrengst van de zorg. Daarom ontwikkelde Adelante als eerste revalidatie-instelling een aanpak om zorgprogramma's en behandelresultaten te beschrijven. Ook landelijk wordt hieraan gewerkt.

Patiënten, overheid en zorgverzekeraars vragen steeds nadrukkelijker om toetsbare kwaliteit en transparantie. Daarnaast zullen zorgvragen veranderen en worden revalidatie-instellingen geconfronteerd met nieuwe aanbieders van revalidatiezorg. Om op deze ontwikkelingen te kunnen anticiperen, startte Adelante in 2011 het project Zichtbaar Resultaat. Het doel: zichtbaar maken wat de organisatie doet op het gebied van revalidatie en audiologie en toetsen hoe goed dit gebeurt, dus resultaten meten.

Modules

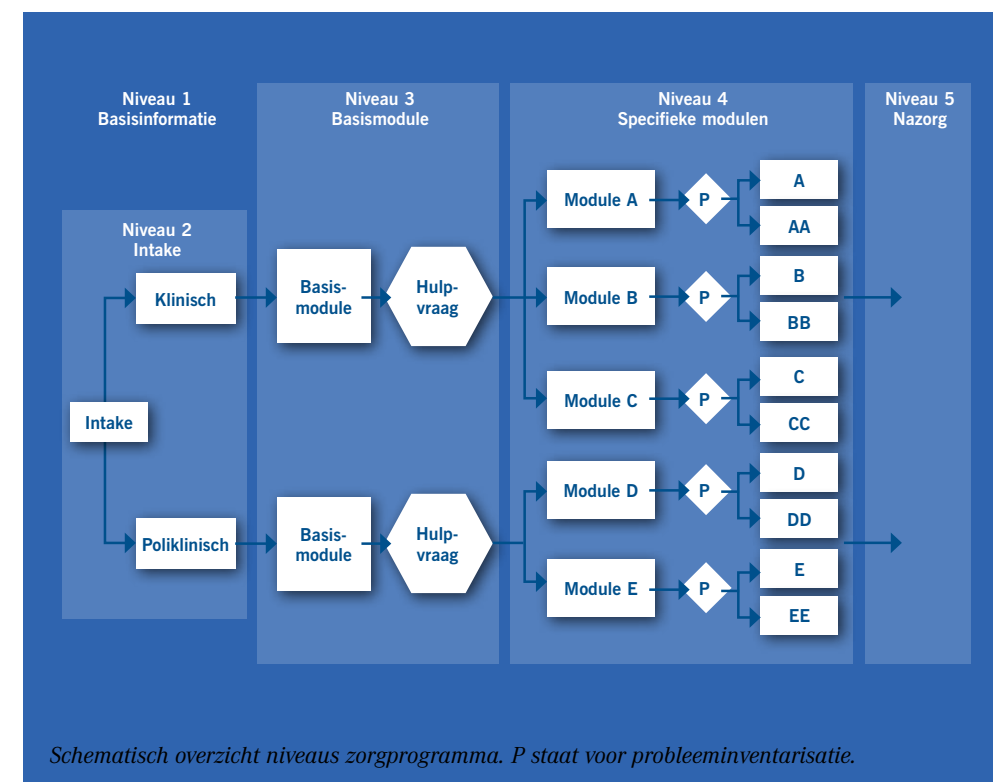
Om dit te kunnen doen, werd besloten om voor verschillende behandelingen zorgprogramma's te beschrijven, bestaande uit vijf niveaus:

- Basisinformatie. Welke algemene informatie, bijvoorbeeld over doel en doelgroep, wordt overgebracht?
- Intakemodule. Hoe verloopt de intake en selectie?
- Basismodule. Hoe wordt de individuele hulpvraag verder in kaart gebracht? Hulpvragen worden geordend aan de hand van de internationale ICF-classificatie.

- Op de individuele hulpvraag gerichte behandelmodules. Welke interdisciplinaire inzet is nodig om de behandeldoelen te realiseren en welke modules worden hiervoor ingezet? Een module kan worden opgedeeld in één of meerdere varianten. Bijvoorbeeld in verschillende aanbiedingsvormen, zoals individueel of in groepsverband.
- Nazorgmodule. Hoe ziet de nazorg eruit? Afgesproken werd om bij de verschillende niveaus 'actieschema's' te maken, waarin staat welke acties worden uitgevoerd, door wie, met welk doel en met welke tijdsinvestering. Verder zou per module worden geformuleerd wat de gewenste uitkomsten zijn en hoe dit wordt gemeten.

Werkgroep

Op basis van vooraf geformuleerde uitgangspunten - zoals het uitgangspunt dat de zorg effectief én efficiënt moet zijn - zijn zestien zorgprogramma's beschreven of worden momenteel beschreven. Gekozen is voor de programma's met de grootste doelgroepen, zoals CVA-patiënten en mensen met een beenamputatie. Elk zorgprogramma wordt beschreven door een

Landelijke ontwikkelingen

Landelijk heeft de Nederlandse Zorgautoriteit het initiatief genomen om met de vereniging van Revalidatieartsen VRA en Revalidatie Nederland behandelmodules te ontwikkelen voor de revalidatie. Ook hier is het doel om op termijn een transparante en modulaire behandelstructuur in te voeren. Dit jaar wordt een moduleformat ontwikkeld, waarin staat aan welke eisen behandelmodules moeten voldoen. Vervolgens worden algemene onderdelen van de revalidatie omschreven in generieke modules en worden doelgroepgebonden onderdelen uitgewerkt in diagnosespecifieke modules. Bedoeling is om over een aantal jaren de hele medisch-specialistische revalidatie omschreven te hebben.

interdisciplinaire werkgroep, onder begeleiding van een coach. Het is voor de meeste zorgprofessionals even wennen om op deze manier naar hun behandeling te kijken en om zich bijvoorbeeld af te vragen hoe de inzet van disciplines kan worden afgestemd op wat werkelijk nodig is en hoe de uitkomsten van zorg meetbaar kunnen worden gemaakt. Het is daarbij essentieel om draagvlak te creëren binnen het hele team. Want het beschrijven van een zorgprogramma is één ding, het invoeren ervan in de praktijk is iets heel anders. Adelante onderscheidt in het implementatietraject drie onderdelen:

- Kwantitatieve toetsing. Voordat wordt overgegaan tot implementatie, wordt getoetst hoe de kostprijs zich verhoudt tot het beoogde rendement.
- Inbedding in bestaande systemen. Het modulaire zorgprogramma wordt ingebouwd in het elektronisch patiëntendossier R-EPD van Adelante. Op basis van gemaakte zorgkeuzes in het R-EPD wordt de behandeling gepland.
- Monitoren revalidatieproces. Met behulp van een instrument voor gegevensanalyse wordt de voortgang continu gemonitord, zodat bepaald kan worden in hoeverre het zorgprogramma op papier realistisch is in de praktijk en wat mogelijke knelpunten zijn.

Op dit moment wordt in een pilotproject het zorgprogramma voor mensen met een beenamputatie daadwerkelijk ingevoerd. Als de pilot goed verloopt, zullen andere programma's snel volgen.

Bewustwording

Het beschrijven van zorgprogramma's werd aanvankelijk door de behandelaars ervaren als een papieren exercitie; het nut voor de praktijk was nog niet duidelijk. En uiteraard kostte het meer tijd dan gepland, ook omdat de revalidatie zelf altijd voortgaat. Maar gedurende het proces werd de meerwaarde steeds duidelijker. Het beschrijven van de behandelinhoud én van de tijd die bepaalde activiteiten kosten, leidde tot een bewustwordingsproces. Het werd duidelijk hoe snel bepaalde gewoontes erin slijpen en ook dat vaak niet duidelijk is waaróm dingen op een bepaalde manier worden gedaan. Door kritisch te kijken naar wat echt nodig is, werden de programma's efficiënter ingericht en werden ze meer afgestemd op de hulpvraag van de patiënt. Dat laatste klinkt vanzelfsprekend, maar van oudsher is de revalidatie toch aanbodgericht. Ook het benoemen van doelen en van manieren om te meten of die doelen worden gehaald, droeg bij aan bewustwording. Het beschrijven van zorgprogramma's bleek al met al een goede manier om te werken aan verbetering van de zorg en van de efficiëntie.

2014 staat voor Adelante in het teken van verdere beschrijving van diverse programma's en zeker ook van implementatie. Het streven is dat eind dit jaar 80 procent van de patiënten gebruik maakt van een modulair zorgprogramma. Verder wordt ernaar toegewerkt dat de programma's onderdeel worden van het kwaliteitssysteem, zodat voortdurende verbetering wordt gewaarborgd. Vanuit de kennis en ervaring die Adelante heeft opgedaan, zal de organisatie graag meedenken over de ontwikkeling van een landelijk modulesysteem (zie kader). Een dergelijk systeem betekent meer transparantie, en dat is een belangrijke basis voor meer kwaliteit en efficiëntie.

Pascal van Bilsen, Peter van Essen en Albère Köke, projectteam Zichtbaar Resultaat, Adelante

WALKING THE DOG

We hebben een hond te logeren. Een heel grote, jonge, zwarte hond. Zijn baasjes zijn een paar maanden aan het reizen en nou woont hij tijdelijk bij ons. Het is een vrolijke, lieve en aanhankelijke hond, waar je snel verslaafd aan raakt. Met een hond krijg je ook in een grote en anonieme stad opeens contact op straat. Mensen herkennen je, spreken je aan en willen de hond aaien. Zelfs de thuisloze bij Albert Heijn blijkt te kunnen praten en wil op hem passen terwijl ik de boodschappen doe.

Bij ons in de buurt woont ook een hulphond, en zijn baas doet ook boodschappen bij Albert Heijn. Een paar weken geleden raakten we in gesprek en heeft zijn baas me laten zien wat die hulphond allemaal kan. Helpen met zijn jas aandoen, deuren openen, dingen oprapen en dragen en zelfs betalen. Onze logeerhond had kennelijk goed op zitten letten, want op de terugweg wilde hij de boodschappentas dragen. Maar toen we bijna thuis waren ging hij er met de boodschappen vandoor en hij had de helft al op voor ik hem te pakken had. Dus daar moet hij nog wat op oefenen.

De hond zit een groot deel van de dag in mijn hoofd. Ook tijdens het spreekuur. Ik betrap me erop dat ik in gesprekken met mensen die in een rolstoel terecht zijn gekomen en die aan het zoeken zijn naar een zinvol bestaan opeens zeg: 'Je moet een hond nemen, dat is leuk.' Aan de reacties merk ik wel dat ik voor de meeste mensen niet de maatstaf ben voor wat zij leuk vinden, en gelukkig maar. Ik zou zelf wel een hond willen, maar ik ben te onregelmatig thuis om hem voldoende aandacht te geven. Wellicht later wel. Of als ik zelf ooit in een rolstoel beland. Maar dan wil ik een hulphond.

Hans Slootman

Hans Slootman is revalidatiearts bij Heliomare in Wijk aan Zee.